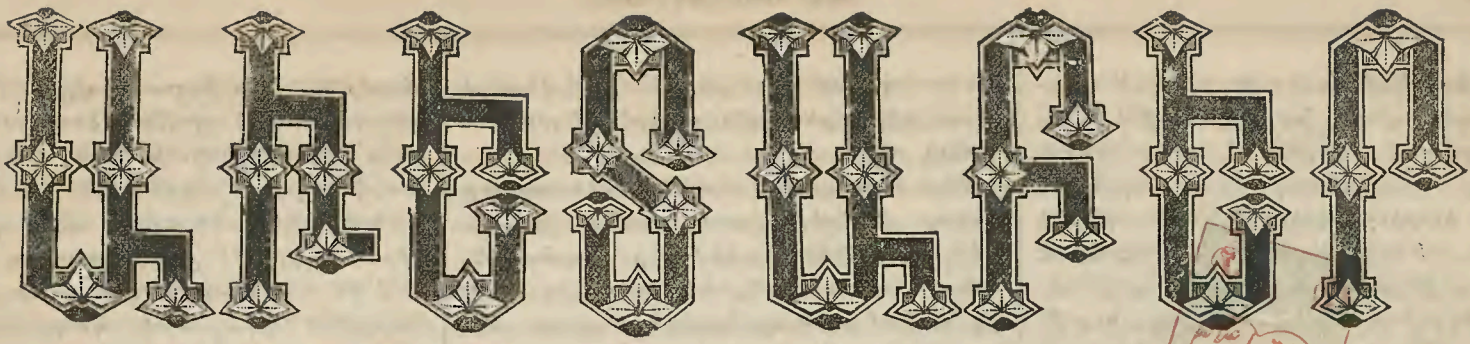

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՅԷ,

ԻԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱՊԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՃԻԼՏ 32.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՕԳՈՍՏՈՍ 3, 1889.

Ն. 31.

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻՆՏԵՐԻՅԷ

Իժմատ Գաթիմ	241
Լճուտա թուղթագածը	241
Տուճա Մեծիկի	242
Գաթիման ձոն էրիգսը	243
Թիճարեթ Վէ Իլմին Մեմալիք Ի Էճնէպի-	
յէտէքի Միսիօնարարա Միննէթտարը	244
Սէլամլաշման Միւթէթտարիտ Շէքլէրի	244
Մուհարրէրաթ	245
Իլանաթ	246
Շուճուճաթ Ը Սէյասիյէ	247
Ագճէլէրին Ֆիյաթը	248

ԱԻՏԱՏԱՐԵՐ. Հեր հաճախ ճոռմա երբեքսի կիւնիւն ցեղը օլունուր:

Մեմալիք Ի շահանգ վի տիյար ք Էճնէպիյէ Իլմին սեկէլիյի պեր վեճնի փեշիկ 1 1/2, վի ալթը ալթը 3/4 Մեճիտիյէ, վի պիւր ցիս-խեքսի 30 փարա տըր: Փօսթա իւնրէրի քա-րաճըմըգա 'աթիտ տիւր:

Ղազէրայա տերճ Իլմին քանրիքաթ Իս-քանգայտա Ամերիկացի խանգընտա Մր. Հ. Ս. Պարնըմ իսմիկն, ապօքնէ Էազըմագ, վի փօս-տայա 'աթիտ մեկատա Իլմին մեքքուպ վի ազգէ Պատ. Տօգ. Ի. Ֆ. փեքիպօնա կեօնտե-րիլմիյի տիւր:

Ամերիկացի Միսիօնէրէրի Շէքլէթի Թարաֆընտան, ՍԱՀԻՊԻ ԻՍԹԻՅԱԶ, Ճ. Բ. ԿԻՐԻՆ, ՄԻՆԷԼԻՅԱ, Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ:

ԻԹԻՄԱՏԸ ԳԱԻՄ

Պունտան իբի սենէ տգտեմ պիր մու- 'ալլիմ էօլլիմ եթաղընա տիւշտիւ: Միւմաիլէյի կաշամաղա արդու էթմէ- սինէ չօգ սեպէպլէրի վար իտի: Օրթա չաղտա օլուպ, 'էօմիլ ֆաթիլի իտի, զէքեալէթ ու գուլվա ի 'աղլիյէսի եէ- ընտէ օլուպ, քէնտիսի էօլլիւր իտէ զէվ- ճէսիյէ չօնուղարը եիւղ իւթիւնէ գալաճաղար իտի: Ֆազաթ պու ճիւմ- լէ իլէ պէրապէր, միւմաիլէյ Սլաճըն իրատէթիւնէ կէօրէ եաշամաղա եախօտ էօլլէյէ հաղըր իտի: Տօլթարընտան օլան պիր չօպան էօլլիմ հաղըրտա անըն հիսսիյաթընը սօրտըղընտա, միւ- մաիլէյ Սլաճա օլան իմանընը պէյան էթմէթլէ պէրապէր չու թարղ իւղրէ իտարէ ի լիսան էյլէտի: 'Եթէլաքեարը- մը զէվճէմտէն զիյատէ սէվալիյիմէ, վէ փէտէրիմին սէմատա պէնիմ իլիւն մէս- քէն, իսիլաթ վէ թաճ հաղըրտաղընա՝ վալիտէմին տիւնեայա կէլտիյիմտէ պէ- նիմ իլիւն էսվապ հաղըրտաղընա չիւպհէմ օլմատըղը կիպի շէքը ու չիւպ-

հէմ եօգ տըր: Պու կիպի պիր թէ՝ միւնաթա մալիք օլմագ նէ՝ միւպարէք հալ տըր: Ֆազաթ նէ՝ դատար չօղար պու տիւնեատա սէմանըն պու չէնիսիւնի կէօնէնէ պիլիլըրէր իքէն, անտէն մահ- ըում գալմըշար տըր: Սլաճը սէվալի- յինէ էմիլ մի սին: Վալիտէնէ, զէվճէ- նէ եախօտ տօսթունա տօղըն մու- հապալէթին օլտըղը միսիլիւ, Սլաճա տախի մուհապալէթին վաթ մը: Էյեր վար իտէ, մէմնուն օլ, զիրա Սնը սէվէն հիւ պիր քիսմէ տըշարըքի գարանըղա աթըրմայաճագ:

Պունտան պիր աղ վազթ էվլէլ պիր մա'սուճ չօնուղ վալիտէսինէ իսթապէն, 'Սլաճը սէվմէք իսթէրիմ, ֆազաթ նատըլ սէվէճէյիմի պիլմէմ՝ տէտիյին- տէ, վալիտէսի ճէվապէն չէօյլէ տէմիշ տիւր: 'Պունտան պիր աղ վազթ էվլէլ էօլլէն վիտէրին հաղըրտա տիւշիւն- տիւլիւնտէ անըն նէ՝ դատար քէրիմ, նէճիպ վէ խալիս օլտըղընը զիքը էտէ- ըքը գալլիւն մէմնունիյէթլէ տօլմագ մը: Վէ կիւնտէն կիւնէ անըն սանա իպրաղ էյլէտիյի էթմաթիլ իսթըրնա կէթիլտիլիւնտէ մուհապալէթ ու մէմ- նունիյէթիւն անա ճէլպ օլունմագ մը: Պունըն իւղէրինէ չօնուղ վարաղ սի- մա իլէ 'Էվլէթ, ճէլպ օլունուր,՝ տէ- տիլիւնտէ վալիտէսի անա չու նատիհա- թը վէրտի: 'Սլաճ հաղըրտա տախի էօյլէ տիւշիւն, Սնըն նէ՝ տէրէճէ քէ- ըրիմ վէ մուհիպալ օլտըղը, վէ տա'իմա սէնի միւպարէք գըլմասը հաղըրտա միւթալա՝ա էյլէ: Հէփիսիւնտէն զիյատէ սէնին ուղըրունա ֆէտա ի ճան էթմէք իլիւն քէնտի իպն ի վաճիտիւնի վէրտի- յի հաղըրտա տիւշիւն: Փէտէրինի՝ քէնտիսիւնի կէօրէմէտիլիւն պիր եէրէ կիթտիլի իլիւն աղ տէյիլ, իլա չօգ սէվէրսին, պէօյլէ տախի Սլաճը կէօ- ըմէլ իտէք տէ, սէվէրիլ:

ԼՕՆՏԸ ԹՈՒԼՈՒՄԱՃԸՍԸ

Լճուտա թուղթագածընըն արատընտա խալը քիմսէլէր գահրէման 'ատտ օլունմաղա սէլա տըրար: Մէղքիւր ունըֆա 'աթիտ օ- լան Գրիստափոր Պէն նաթ քիմէսնէնի 'էօմ- իւնտէ վուգու՝ պուլան աթի իւղ զիքը վա-

գը՝ա զիքը չայան տըր: Պիր ազաճա եան- ղըն գուլէսիւնտէ աթէշ օլտըղընա տա'իւր նի- չան վէրիտի: Թուղթագածըն անիտէ հա- ղըրունը եանըն մահալինէ կիթտիլէրին- տէ էվի հէր թարաֆտան 'ալէվլէրլէ ինաթէ օլունմըլ պիր հալտէ պուլտուլար: Էրքէք վէ գարըլար պու մէնղարէտէն տէհէթ հիսս էյ- լէյէրէք գօլարը պաղըլ փէնճէրէլէրին էօ- նիւնտէ տուրմագտա իտիլէր: Պունըր գուր- թուլմըշար իտի, ֆազաթ թալանըն տիւշ- մէսինէ աղ գալմըլ իքէն էվին իլիւնտէ պա- ղը չօնուղարըն պուլունտըղը խապէրի ա- լընտը: Աթէշ էվի սիլիպ սիւփիւրմէքտէ ի- քէն, չէճա'աթ վէ գուլվէթ սահիպի օլանըր սիւքիւթ իլէ պէլէմէքտէ իտիլէր: Պաղը- լար քէնտի զէվճէ վէ չօնուղարը հաղըրն- տա տիւշիւնտէքտէ իտիլէր: Պաղըլար էօլլի- միւն տէհէթիւնտէն գօրգարար, վէ պաղըլար տախի էվէ կիրտիքտէն սօնկրա տիւշարը սաղ չըգմանըն միւմէրի օլմատըղընը տիւշիւնիւր- լէր իտի: Օ տէհէթիլի պիր տաղիգա իտի: Էն նիհայէ իրագտան 'Պուրատա Սլաճան գօրգան պիր թուղթագած եօգ մը: Պու կիւն քիմ պիր գահրէման օլմաղա արգու է- տէր՝ տէյիւ պիր սէտա կէլտի: Պունըն իւ- ղէրինէ Գրիստափոր Պէն իլէրի կէլէրէք չէօյ- լէ նիտա էյլէտի: 'Պէն կիտէճէյիմ, եաշա- սամ իման իլէ եաշայաճաղըմ, էօլլէմ հա- յաթ ը էպէտիյէյէ իման էտէրէք էօլլէճէյիմ: Էյեր աթէշտէն սալիմէն չըգար իտէմ, 'էօմ- ըրիմ Սլաճա վազթ օլունմագ: Արգատաշ- լար, իլիտիյօրմընըլ: Պու կիպի հալ ու քէնթիլէթլէր թահիլընտա կէնճ թուղթագա- ճընըն էթտիլի պու 'ահա նէ՝ դատար միւ- 'էսսիւր իտի: Ճէսուր ատէմ մէրտիլէնի գու- ռորագ անիտէ տիւման իլէ 'ալէվին իլիւնտէ կէօղտէն նիհան օլտու: Պիր գաշ տաղիգա կէլտի, հէր քէս քէմալ ը խահիլէն նէ վու- գու՝ պուլաճաղընը կէօրմէք իսթէր իտի: 'Էօմիլիւն մուլաթարա վէ թէհիլէքէն հէ- տէֆ էյլէյէն պու չէճա'աթլու ատէմ աղալի պիր չօնուղ գուրթարա պիլէճէք մի իտի: Կէօղտէն նիհան օլալ իւլ տաղիգէ կէլմիշ իտի: Հէր քէս միւքէտտէր իքէն Գրիստա- փորըն գուճաղընտա իքի չօնուղ օլարագ մէրտիլէնտէն աշաղըյա էնտիլիլի կէօրէրէք մէսուր օլմաղա պաշաղը: Մէրգում մէրտի- վէնտէն էնտիլիւնտէ եէրէ տիւշիւպ պաղըլտը Նիւղիւ վէ էլլէրի ֆէնա սուրէթտէ եանմըլ ի- տի, ֆազաթ պիր աղ սօնկրա 'աղըլ պաշը- նա կէլէրէք, մուլաթարա էսնասընտա 'էօմ- ըրիւն իլէլաա էյլէյէն Սլաճա քէնտիլիլի վազթ էյլէտի: Չօգ քիմսէլէր անըն դայրէ- թիւնէ միւթէհայիլ գալըպ ճիւմէսի տախի միւթէ՝էսսիւր օլտուլար: Սօնկրա եանընըն իլիւնէ կիրտիլիւնտէ նէ վազը՝ օլտըղընը նաղը

էլէտի: Նազիրէյէթ շունտան 'իպարէթ տիր. Տիւմանտան պողոտայի մէջ տէրէճէսինէ կէլէ-րէք սիւրթիւնէ սիւրթիւնէ մա'սուսլարըն ետթարըն օտայա կիտիպ, մա'սուսլարըն շու-թարդտա կէօրիւսլէրինի իշիթտի. «Աւելի գարնտաշ, Բապպ Յիսուս պիզէ կէլմէքտէ տիր: Օ պիզի գայըրաճագ, գիրա պիզի սէ-վէր, անճագ եօրդանը պաշընա չէք, եօք ի-սէ պողոտալարըն:» Գրիստափոր չօճուղլա-րը, եօրդանը վէ ետթարըն գոճագլայըպ, ճէ-սարէթ ի ֆէվզ էլ 'ատէ իլէ փէնճէրէնին էօնիւնէ կէլտի: Պուստան անիտէ սօնկրա թալան տիւշտիւ: Մէրգուսլ քէնտինին զի-գըլմէթ հիւքիւնիւ 'ալէվտէն տըշարը չըգար-տըղընտա չօճուղլարտան պիլի անա չէօյլէ տէտի. «Ախ, Յիսուս, սէնին կէլտիլին ի-չիւն չօք սէվիլիլիւմ, սէն Բապպ Յիսուս մը սըն:» Յագաթ Գրիստափոր լաղըրտը էթ-մէյէ մուգթէտիր տէլիլ իտի: Թէնիլքէ կէչ-տի իսէ տէ, գալպիտէ անըն հուսուլէ կէ-թիլտիլի հիսսիլաթ վէ միւլահագլար քէն-տիլի իչիւն փէք գըլմէթիլ իտիլէր: Փէնճէ-րէտէն աշաղըյա էնտիլինտէ պաշը տէօնտիւ, վէ պալատէ մէքըլըր օլտըղը իւզըն պալը-տը: Սղը պաշընա կէլտիլինտէ չօճուղլարա պագտը, վէ ետնըղլարըն կէօսթէրէք չէօյլէ տէտի. «Սէվիլիլիւն չօճուղլար, պագը-նըք, սիզի աթէշտէն գուրթարըն իքէն պա-նա նէ' վուգու' պուլտու, ֆագաթ սղու եա-րալարը հիչ պիլ չէյէ տէյիլմէմ: Սիզին սատէ իմանընը պէնիլմընի գուլվէթիւն-տիրտի: Պու կիւնտէն իթիպարէն Գրիստոս պէնիւմ Բապպըմ վէ էֆէնտիւմ տիր:» Գրիս-տափորըն ընթիլէրինին գալվիլնէ, անըն տինի պաշընտաքի քիւլահ գատար փարլար իտի: Պու փէք միւլահագլար պիլ մուգալէտէ տիր, գիրա անըն քիւլահը ալինէ կիպի փար-լագ իտի: Պուստան պէօյլէ ետնըն գուհուր էյլէտիլինտէ, Գրիստափոր մէ'սուլիլէթի ա-ղիմէսի օլտըղըն հիսս էտէրէք աթէշէ կի-տէր իտի: Մէրգուսլ չօճուղլարըն քէնտիւն-նի Բապպ Յիսուս զանն էթտիլէրին կէճէյի ապա ունութմամըն տըր: Օլ հէյպէթլու մէն-գարէյի կէօզիւ էօնիւնէ կէթիլտիլինտէ չէօյ-լէ տէր իտի. «Պէն Գրիստոս տէյիլ իսէմ տէ, Օ պէնիւմ իլէ տիր: Օ պէնիւմ ետնըմտա պէքէր: Քէնտիլին էմին օլտըղընա պու տէ-րէճէ իթիմատ էթմէմ 'աճա'իպ տիր: Նաշա-սամ տա իման իլէ եաշայաճագլըմ, էօլսէմ տէ իման իլէ էօլէճէյիմ, գիրա Բապպ Յիսուս պէնիւմ իշէտաքեարըմ տըր:»

ՏՈՒՍ. ՄԷՃԼԻՍԻ [Պէնտ ի մախտուս]

Պիր գաշ հաֆթա ագտէմ նէ' սէպէպէ մէպ-նի Գրիստէ ի Մէսիլիլէտէ չօպանըղ իշինէ թա'նին օլուսմըն մուլապստա մէ'մուրիլին ի բուհանիլէ պուլուսմամընտան պահա էթմիլ օլուպ, օլ ֆուրսաթլա սէօյլէտիլէրինիլին ունուտըլմամընտան էվիլէ անա միւլահագլէ-թի օլտն տիլէր պիլ մատտէտէն պահա էթ-մէք իսթէրիլ:

Մէ'մուրիլին ի բուհանիլէնին մէ'մուրիլէթի հազընտա տօղրու էֆքեարա մալիք օլմագ մուհիւմ տիր: Պիր էֆքեարա նազարէն, ան-լէր քիլիսէնին բուհանիլ խըտմէթիլին իճրա էտէրէք, պիլ տիկէրինէ նազարէն, անլէր բուհանիլ իշի իճրա էթմէք պապընտա քիլի-սէյէ տէլալէթ վէ ետըրմէմ էտէրէք: Պաղը-լարըն զաննընճա, քիլիսէնին իտարէ ու խը-տէմաթ ը բուհանիլէսի (պաշտահաշ) քեաթի-լէն մէ'մուրիլին ի բուհանիլէնին էլինտէ օլ-մալը, ֆագաթ տիկէրէրին զաննընճա, պու խուսուսլարտա անլէրին ընհալը օլմալարը

միւլահագլ իսէ տէ, քիլիսէ' իւղէրինտէքի մէ'սուլիլէթի քեաթիլէն անլէրէ էթսլիմ էթ-մէմէլի տիր:

Գրիստէ իտարէսի մէ'սէլէսինտէն սարֆ ը նազար էտէրէք, պու տէֆ'ա խասսէ-թէն քիլիսէնին խըտմաթ ը բուհանիլէ-սինտէն պահա էթմէք նիլէթիլինտէ իլ: Ս-լէլ 'ուսուսլ զանն օլուստըղընա կէօրէ, ճէ-մա'աթըն բուհանիլ մէճիլիլէրտէ հիչ պիլ հիսսէսի օլմալըպ, անճագ օթուրուպ տինի-լէմէլի տիր: Չօճուղլարըն' վալիտէյնիլին անլէր իչիւն թէտարիք էթտիլէրին թա'ամը եէմէքտէն պաշգա էտէճէք պիլ իշիլիլ օլ-մատըղը միւլիլիւ, պէօյլէ տալիլ իրիսթիլան ճէմա'աթլար հէփ բուհանիլ մէճիլիլէրտէ մէ'մուրիլին ի բուհանիլէնին թէտարիք էյլէտիլ-լէրին բուհանիլ թա'ամը պիլա իթիլարա ու ին-թիլարա գապուլ էթմէլի տիրէր: Եիւլ սէնէ ագտէմ իշպու էֆքեար սալքի 'ուսուսլ իտի: Սմէրիլգատա պուլուստն ժալալէն քիլիսէ-լէրինին թարիլի զատիլմիտէն պահա էտէն տիլգաթա չայան պիլ պէնտտէ իշպու խու-սուս շու թարդտա նազլ օլուսմըն տըր: «Բուհանիլ մէճիլիս շուշար իտիլէր, եա'նի կիրակի կիւնլէրի իքի, ֆագաթ զըղըն չօք տէֆ'ա պիլ, 'ալէնի մէճիլիս իճթիլմ' էտէր իտի: Պուստան մա'տա, պիլի 'Աշա ի Բապ-պանիտէն էվիլէ հաղըրըղ իչիւն, վէ տիկէրի ճէմա'աթ արասընտա պուլուստն պիլ ին-թիլար եալոտ խասթամիլգաճ պիլաթիլին խանէսինտէ իճթիլմ' էտէն թէսաթիլի մէճիլիս: 'Իպալէթ ի 'ալէնիլէտէ չօպանտան մա'տա քիլիսէնին հիսսէսի օլմագ իտի: Ճէմա'աթտան օլան հիչ պիլ քիլիսէ սուրէթ ի ա'լէնիլէտէ տու'ա, վէ մէվատտը տինիլէ հաղընտա իրատ ը քէլամ էթմէլ իտի: Սն-լէրէ հիչ պիլ ֆուրսաթ վէրիլմէյիլ, 'ա-տի պիլ քիլիսէնին մէճիլիլէրտէ տու'ա եա-լոտ նուլթ էթմէսի պէն էն նաա 'ալէս պիլ չէյ 'ատա օլուսուր իտի:»

Իշպու ուսուլ թա'թընտա քիլիսէլէրին բուհանիլ 'էօմիլ զայէթ էնկին պիլ հալէ տիւլիւպ, քիլիսէլէր պու էսէֆ իշթիլմ հա-լին թէ'սիլինտէն ուշանարագ տու'ա մէճ-լիլէրին թէշքիլ էյլէտիլէր: Շիմտի սալքի ճիւլէ ինճիլ քիլիսէլէրտէ' Բուհանիլ տէլալէ-թիլնէ կէօրէ հէր քէսին նուլթ, տու'ա վէ թէրէնիլմ էթմէյէ հուրը օլտըղը պիլ բու-հանիլ մէճիլիս թէշքիլ օլուսմըն տըր: Պիլիլ իթիլգատըմըճա, իշպու մէճիլիս' վա'լ ճէմ'ի-լէթիլին եէրինի թուլթմալպ տա անա պիլ 'իլալէ մագսմընտա գուլտըրըն իսէ, չօք ֆա'իտէլի տիր: Իքիսի տալիլ միւ'միլիլէրի իման վէ բուհանիլ 'էօմիլէ իլէրին կէօթիլը-մէք ճիւլէթիլէն էնէմիլլէթի տիր: 'Իլ'ի ի-լահի մէտրէսէսինտէ թալիլ օլտըղըմը միւլա-տէթտէ Գրիստալ Մուգատտէսին թա'լիլմաթ-լարը հաղընտա ճէրէյան էտէն միւլպահէսէ-լէրտէն միւլթէֆիտ օլուր իտիլ իսէ տէ, միւլպահէսաթ ը մէքըրէրէ միւլթէպահըր (ա-լիւմ) միւլտէրիլիլիլին նուլթղարըն եէրի-նի թուլթամալար իտի: Մէքաթիլ ի հու-գուգ չայիլտէլիլ միւլպահէսէ էթմէք մագ-սէտիլլէ մաշքէմէ քիւլատ, վէ սալթէ տա-վա'լար տէր 'էօնտէ էտէրէր իսէ տէ, մէպա-տիլ զանուր իլահ էթմէք պապընտա միւ-տէրիլիլէրին իրատ էթտիլէրին նուլթղարըն տինիլլէյի ֆա'իտէսիլ 'ատա էթմէլլէր: Պէօյլէ տալիլ քիլիսէ' վալթլարըն Գրիստ-ալ Մուգատտէս իլէ ինտն գալպիլին մէչք ու միւլթալա'յա հասը ու վագֆ էտէն քիլ-սէլէրին թա'լիլ ու նաալիլալըն միւլթաճ տըր: Բուհ իւլ Գուստտան թէլվիլ օլուսա-րագ տէլիլ եալընը պիլ մէճիլիստէ գալըպ

սէօյլէյէն, իլա Պուղոս միսիլիւ թէպիլ ի պէշարէթ իչինէ պիւթիւն 'էօմիլէրինի վագֆ էտէն քիլիսէլէրէ միւլթաճ իլ: Գրիսէ' պիլ տալէսի իշպու մուգատտէս մէ'մուրիլէթէ թա'նին էթմէպտէն էվիլէ անըն պու կիպի պիլ մէ'մուրիլէթէ լայըղ օլտըղընա քէնտին-ճէ էմին օլմալը տըր: Պիր քիլիսէ պու մէ'մուրիլէթէ կիրտիլինտէ պա'զը վա'լիլէրին էթտիլէրին կիպի էթմէմէլի տիր: Անլէր սէօյ-լէյէճէքէրի սէօլ Բուհտան իհասն օլուսուր իւլիտիլլէ միւլպէրէ չըգաճագլարը տագիլգայա տէյին պիլ էսա ը քէլամ իթիլիլալ էթ-մէլլէր: Յագաթ շու պիլիլմէլի տիր քի, «Նէ սէօյլէյէճէյինիլ սիզէ օլ սա'աթտա վէ-րիլէճէք տիր:» տէլիլ օլան վա'տ' ինճիլի վա'լ էթմէք հաղընտա տէլիլ, իլա Գրիս-տոսըն իա'լի իչիւն ընտուլլէրի հիւքմատը վէ փատիլալար հուղուրընա ճէլպ էթտիլլէ-րինտէ էտիլէն սալթէ 'ալվիլալալ ճէվապ վէրմէք պապընտա էտիլմիլ տիր: Բուհ իւլ Գուստա պիլ թէնպէլ վա'լիլ սա'յ ու զայրէթ-տէն ագատէ էթմէք իչիւն միւլթիլէ իճրա էթմէք: Վա'լիլին մատտէյի սէլմէք վէ վա-լընը հաղըրաճագ պապընտա Բուհնը ետը-տըմըն տիլլէմէսի լաղըմէտէն իսէ տէ, պիլ զալթ քէնտիլի չալըշարագ հէր մէնպա'տան ընըգ ալմալը, վէ վա'լը իւղէրինէ պիւթիւն գուլվէթիլլէ միւլթալա'ալ էթմէլի տիր: Վա'լ մուգթէտիր օլտըղը գատար էյի սուրէթտէ վա'լ էտէ պիլմէք իչիւն սատագաթ իլէ չա-լըմագ իսէ, ճէմա'աթընա նա'աղըղը, վէ ինճիլէ հաղարէթ էյլէտիլլին պիլիլ, սատըգ պիլ ալօգաթըն տա'վայըն էվիլլէճէ մէչք էթ-մէքսիլին ճիւլահ իլէ միւլթէնիլ օլան պիլ քիլիսէյի միւլտաֆա'յա գալընմագ իսթէմէ-յէճէյի միսիլիլ, քէնտիլ տալիլ թէտարի-քեաթ ը թամմէսի օլմագաղըն միւլպէրէ կիր-մէմէլի տիր:

Գրիլմ Ուլալըն մուգաննէն սուրէթտէ վա'լ ու թէպիլիլ լաղլ օլուսմալը տէլիլ իսէ տէ, մէճալիս ի բուհանիլլէնին իտարէսի տա-լիլ եալընը մէ'մուրիլին ի բուհանիլլէյէ թէք օլուսմալըն տըր: Կիրակի կիւնլէրի իճրա օ-լուսան 'իպալէթ ի 'ալէնիլլէտէ ճէմա'աթըն պիլ իթիլթագ թէրէնիլմ, Գրիստալ Մու-գատտէստէն մէ'լուգ պա'զը ալէլլէրի գրա- 'աթ, վէ տու'ա ի Բապպանիլ թէքէրիլըն էթմէսի միւլահագլ իսէ տէ, խըտմէթ ի մէլ-քիւլէնին պաշընա գըտընը բուհանիլ մէ'մուրիլին իճրա էթմէլի տիրէր: Հէր քէսին հիսսէտար օլմալա հուրը օլաճագը տիկէր պիլ մէճիլիլ քիւլատը տըղու օլուսմագ մէ-վատտան տըր: Իշպու մէճիլիլին թարը ը իտարէսի հէր եէրտէ օլան քիլիսէնին ա-վալը մախտուսէսինէ կէօրէ ֆարըղը օլա պիլիլ իսէ տէ, պիլ քիլիսէտէ հալաթ ը բու-հանիլլէ օլտըգա պու կիպի պիլ մէճիլիս քիւ-լատ օլուսմալը տըր: Անըն ֆա'իտէլլէրին-տէն պա'ղըլարըն զիք էտէլիւմ:

Բուհանիլ մէ'մուրիլլէտէն մա'տա ճէմա-թա միւլթիլ քէլամար իրատ էթմէյէ մուգ-թէտիր գաթլար պուլուսուր: Անլէր մէլըու-լիլլէթ ի տիւնէլիլլէ իլէ իշթիլալ էթմէքտէ իսթէր տէ, մէվատտը տինիլլէ հաղընտա սարֆ ը էֆքեար էտէրէր, վէ բուհանիլ 'էօմի-տէ ճիտտի սուրէթտէ թէճիլպէքեար տըր-լար: Պա'զը քիլիսէլէր մէ'մուրիլին ի բուհանիլ-լէնին տալիլ սա'լիլ տալէմէր կիպի ետրա-տըլտըղըն ունուտուրար, չէօյլէ քի փա-վաս եալոտ չօպան քէնտիլ թէճիլպէսինտէն սէօյլէտիլլէտէ, անլէր օլ հալ' եալընը մէ'մուրիլին ի բուհանիլլէ կիւրուհնա մուլսուս օլուպ, քէնտիլլէրինէ չիւմուլիլ եօք տըր տէ-լիլ տիւլիլիլլէր: Յագաթ էյէր ճէմա'ա-

թըն արտաքինության պիտի պիտառէր սէօյէր ի-
սէ, անըն սէտառը քէնտի սընըֆլարընտան
օլան պիր քիմսէնին սէսի տիր, պինա՛նէն 'ա-
լէյն անըն թէճըրիպէսինտէն սա՛րլէր տախի
միւսթէֆիտ օլա պիլիլիլէր: Պու խուսուս
թէսալիլուրըն եարաթտըղը պիր խայտլ օլ-
մայրպ, պիր կէմիճի կէմիճիլէրին ինթիյա-
ճաթ ու թէճարիպինի, վէ պիր թաճիր թա-
ճիրլէրին ինթիյաճաթ ու թէճարիպինի պի-
լիր: Էյէր չօպան՝ պիր թաճիր ախդ ու
իթառա տալա եալան սէօյէմէլի, վէ
սա՛րլէրի ալտաթմամալը տէր իսէ, իշի-
տէն քիմսէ թիճարէթտէ թէճարիպէսար
օլմառըղը էճլտէն քէնտիսի իշիւն պու կիպի
սէօյէր սէօյէմէլ քօլայ տըր տէյիւ տիւ-
չիւնէ պիլիր: Փազաթ էյէր թաճիր օլան պիր
գարնտաշ ալաղա գալգարագ Ալլա՛նն 'ինա-
յէթիլէ եալան սէօյէմէլ, վէ սա՛րլէրի ալ-
տաթմագ պէտ խուլընը թէքը էթտիլինի
պէյան ու իլան էտէ պիլիր իսէ, անըն քէ-
լամը իշիտէնին վիճտանընա թէ՛սիր իլէ քէն-
տիսինին տախի 'անի մէսլէքի իթթիլազ
էթմէյէ պօրճու օլտըղըն անա տուլուրուր:

Տու՛ա մէճիլիս խրիսթիանալարը եէքտիկէ-
րինէ եազըն կէթիլիպ, պիրի պիրլէրինէ ա-
չինա զըմազա պիր վտարթա տըր: Էյէր չօ-
պան քէնտի սէսինտէն մա՛տա պիր սէս ի-
շիթմէլ իսէ, ճէսարէթինի զայպ էտէր: Փա-
զաթ պիրատէրլէրին՝ թէճարիպէրինի նազլ
էտիպ, եէքտիկէրինէ նասիհաթ վերտիլէ-
րինի, վէ պա խուսուս անպէրին քէնտիսի,
քիլիսէ, միւսթաճիյն վէ 'ուսուս կիւնա-
քեարլար իշիւն 'արգ էթտիլէրի հէրարէթիլ
տու՛ալարը իշիտիր իսէ, իշտաշտար մալիք
օլտըղըն միւսթէ՛նմին օլուր: Պուստան
մա՛տա, տու՛ա մէճիլիս պիրատէրլէրի եէք-
տիկէրինէ եէնի ըլըդ իլէ կէօսթէրի: Ագ-
տէմէն էվիմի թա՛միր էտէն ֆիլան քիմսէ
հազգընտա պիր տիւլիլէր, էլպիսէմի տիքէն
ֆիլան քիմսէ հազգընտա պիր տէրղի, վէ
պիլէ էքմէք վէրէն ֆիլան քիմսէ հազգըն-
տա պիր էքմէքի տէյիւ տիւլիւնմիւս օլա
պիրիլիմ, ֆազաթ չիմտի անլէրին տէրուրի
հայաթը հազգընտա մա՛լիւմաթմ օլտըղըն-
տան, ֆիքրիմտէ քէնտիլէրինի տէյիլ եալը-
նըդ սէնաթլարըլա, իլա հէմտախի բուհա-
նի թէճարիպէրի վէ տու՛ալարըլա պէլլէրիմ:
Բէսուլ պիրի պիրլիմիլ իշիւն տու՛ա էթմէյի
էմի էթմիշ տիր, ֆազաթ իշպու էմրտէն
իսթիֆատէ օլուսմագ իշիւն պիրատէրլէր
եէքտիկէրլէրինի թանըմալը տըրլար: Էյէր
տու՛ա մէճիլիստէ պիր տիկէր պիրատէրլին
իզլա ու թէճարիպէրի, վէ Բապպըն ուղրու-
նա իճրայա զայրէթ էյլէտիլի իշ հազգընտա
մա՛լիւմաթ ալըր իսէն, խասսէթէն անըն ի-
շիւն վէ տահա զիյատէ հէրարէթլէ տու՛ա
էտէ պիլիրսին:

'Ալէսսէվիլէ տու՛ա մէճիլիլէրինէ հիսսէ-
տար օլան գարնտաշար էն զիյատէ իսթի-
ֆատէ էտէն քիմսէլէր օլուսշտար տըր: Պէօյ-
լէ էթմէք միւսթիլ տախի օլա, չու մա՛լիւմ
տիր քի, վազիֆէյի իճրա էթմէք նիլէթիլլէ
կէօթիլիլէն խաչըն տախի միւսթաթաթը
վար: Պիր առէմ բուհանի մէճիլիլէրէ հիսսէ-
տար օլմաղը 'ատէթ էթմիշ իսէ, իշպու 'ա-
տէթի իզվայա մուգալէմէթ էթմէսի պա-
պընտա քէնտիսինէ եարաթմ օլաճագ, զիրա
տիւնլէրինտէ էմին օլմալարը պապընտա սա-
'իրլէրէ նասիհաթ վէրտիլի հալտէ, քէնտիսի
սախիլէ օլմաղըն տէյիւ ինթիրազ էտէրէք
էյի պիր քիմսէ օլմաղա սա՛յ ու զայրէթ է-
տէճէք տիր:

(Մալա՛րը 1-ր)

ԴԱՓԹԱՆ ՃՕՆ ԷՐԻԳՍՐՆ

Պու մէշհուր միւսթէրի՝ վէ միւսէնտիս
պու սէնէ Մարտ Տտէ Նիւ Եօրգտա քէնտի
խանէսինտէ վէֆաթ էյլէտի: Միւսթիլէյն
պու ալըն ՅԱինտէ քէնտիսին 86նճը սինի-
նի իքմալ էտէճէք իտի: Գալիթան էրիգսըն
վէրմէնտ էյալէթինտէ Շվէտին տէմիր տաղ-
լարը արտաքինտա թէվէլիւտ էյլէտի: Միւ-
մալիլէյն ինտէրի մա՛տէն իշլէտիճի պիր
զաթ օլտըղընտան, կէնճիլիյանտէ մաքինայա
մախսուս 'ամէլիյաթը թէտգիլ ու միւսթա-
լա՛ա իշիւն պօլ պօլ ֆուրսաթլարա մալիք
իտի: Օ տահա ինք քիւչիւք իքէն մա՛նիր
պիր բէսսամ օլտու, վէ թէթէպիւլաթը
'իլմիյէ վէ մէխանիլիյէ իշիւն ինք գուլլէթ-
լի պիր մէյլ ու իսթի՛տա իզհարըլլէ քէն-
տիսին օն պիր սինիլին իքմալ էթմէզտէն
ֆէլլէթէյէ մախսուս միւսթէ՛տա տալէթ-
լէր իլէ ուֆագ մաքինալար եալտը: Մէշ-
հուր պիր միլլէյն միւսէնտիսի, վէ Նօրվէճ
վէ Խալլէճ Գրալը Պիրնատթըն տուսթու օլան
Գօնթ Փլէթին, էրիգսընտէ ֆէվգէլ 'ատէ իս-
թի՛տա տալէթ մէխանիլիյէսինի իշիտիպ անը
կէօրմէյէ կիլաթի, Գօնթ միւսթիլէյնի փլան
վէ բէսմէրինի թէֆթիշ ու մու՛այէնէ էտիպ,
«Օղլու՛մ, պաշալմըլ օլտըղըն իշէ տէվամ է-
տէրսէն, պիր կիւն ֆէվգէ էլ 'ատէ պիր շէյ
մէյտանա կէթիլիլէրին» տէյէրէք անը թէշ-
վիլ էյլէտի: Պու քէլիմաթը թէշվիլիյէ կէնճ
մաքինաճընտէ ֆիքրի իւզէրինտէ 'աղլիմ թէ՛-
սիր հասըլ էյլէտի:

Կէնճ էրիգսըն աղ սօնկրա պիր ասըլալտէ
սըֆէթիլլէ Խալլէճ միւսէնտիսիլէր ալայընա
տախիլ օլտու, վէ օն իքի եաչընտա իքէն
Խալլէճ տախիլինտէ ինչա օլուսնուպ տա Շի-
մալ Տէնիլլինի Պալթիլ տէնիլլինէ րապթ է-
տէն գանալլարըն ինչասընտա Գօնթ Փլէթի-
նին թա՛նթը զօմանտաքընտա խըտմէթէ
թա՛նին էտիլտի: Գանալլար 'ամէլիյաթը 'աա-
քէրլէրին սա՛յ ու զայրէթի իլէ իլէրի կէօ-
թիլիլլէմէքտէ, վէ կէնճ էրիգսըն 600 քիմ-
սէ իշիւն իշ թէտարիքինէ մէճպուր պու-
լուսմագտա իտի: Իշ եալընըդ եաղ վագ-
թընտա իճրա օլուսնագտա իտի իսէ տէ,
միւսթիլէյն գըլը փլան վէ բէսմէր չըգա-
րագ կէչիլտիլինտէն, գանալա տա՛իր նիլէ
մուհիմմ էսէրլէր՝ պու կէնճ սինտէ իքէն
չէքտիլի բէսմէր մուսէպիլինէ ինչա օլուս-
մըլ տըր: Միւսթիլէյն մու՛ախիլէրէն 17 եա-
չընտա օլտըղը հալտէ, պիր միւսթիլմաթէթիլ-
լէ Խալլէճ սիլք ի 'ասքէրիսինտէ տախիլ օլտու,
րիւթպէսի եիւզ պաշըլըղա թէրֆի, վէ քէն-
տիսի Խալլէճին եալալարընը էօլլմէյէ մախսուս
միւսէնտիսի թա՛նին էտիլտի: Սթօգհօլմտա
հիւքիւմէթին տէֆթէրլէրի էլլի միւսթէպիլա
միլլիք մահալլէրին պիլզ զաթ միւսթիլէյնի
էլլիլէ չէքիլմիշ խարիթալարընը չամիլ տիր:
Բէգալիք էրիգսըն պու գէմանլարտա իս-
թիլաթը լ մէխանիլիյէ իշիլլէ մէշղու օ-
լուպ, պուսար վտարթալլէ օլաճագ եէրտէ
Խալլէճ չամ աղաճընտան հասըլ օլան հէրա-
րէթ վասըթասըլլէ իշլէյնէճէք ուֆագ պիր
մաքինա իճատ էյլէտի: Ինթիմալ քի պու
մաքինա միւսթիլէյնի մու՛ախիլէրէն քէմալը
մուսթիլաթիլլէ իճատ էթտիլի սըճագ
հալա մաքինասընտէ տսըլ սէլէֆի իտի:
Բէնտիլին եէնի մաքինասընտէ մախսուս օ-
լան փլանլարընը տահա ալա սուրէթտէ իճ-
րա էթմէք իւզըն, 1826նըն Մալիս ալընտա
էրիգսըն ինկիլթէրալը զիյարէթ էյլէտի,
վէ մէմէքէթ ի մէգըլիւրէտէ իգամէթի էս-
նասընտա պիր թաղըմ սա՛իր իսթիլաթը լ
ճէտիտէ մէյտանա կէթիլտի: Միւսթիլէյն
1829 տա պու վէճիլէ մէշղու պուլուստըղը

սըրտա իլլըրիուլ վէ Մանչէսթըր Տէմիր
Եօլու Գուսթիանալար էն ալա լօգօմթիֆ
մաքինասընը եալանլարա պիր միւսթաթաթ
վէրէճէլինի իլան էյլէտի: Էրիգսըն տէր հալ
չալընմաղա պաշալըպ, պիր մաքինա փլանը-
նը գուրտու, աղը եալընաճագ բէսմէրի
չըգտը, անլէրին նիւսանլէրինի եալտըր-
տը, վէ հէվ մաքինա եէտի հաթթա զար-
ֆընտա թէմամ օլտու: Ճօրճ Սթիլլընտըն
եալտըղը մաքինա միւսթաթաթը գաղանտը
լաէ տէ, էրիգսընըն իճատ էթտիլի մաքինա
զայէթլէ թահսին էտիլտի, վէ բիլայէթէ նա-
զարէն, սա՛աթտա էլլի միլ նիսպէթինտէ
սիւրաթլէ հարէքէթ էթտիլի թէպէյիլին
էյլէտի:

Պու սըրտա էվլէյա թէքիլի օլուսնան վէ
վալիլարա մախսուս օլան վիտա մաքինա-
սընը իճատ իլէ, անըն 'ալէլ խուսուս քեաֆ-
ֆէ ի մաքինալարը սու քէսիմի թահթըն-
տա գուրուլան ճէնք կէմիլէրի իշիւն գա-
պուլ վէ իթթիլաղ օլուսնասընը իսթիլաթ-
էյլէտի: Միւսթիլէյն քէնտի փլանընտէ ֆա-
'իտէսինի գալըգըլարըն Ուշտն Շէյթան թա՛-
պիր էթտիլլէրի ուֆագ պիր կէմիլի ինչա ի-
լէ թէյմըլ նէնի իւզէրինտէ իշլէտէրէք իս-
պաթ էյլէտի: Ինկիլ Պահրիյէ նաղարէ-
թի մէ՛մուրարը մէգըլը կէմի իւզէրինտէ
պիր սէյեհաթ իճրա էյլէտիլէր իսէ տէ,
գըլ թարաֆտա վիտա պուլուստըղը հալ-
տէ, պիր կէմիլի իսթիլլէն թարաֆա չէ-
վիլմէք միւսթիլաթը վահիլէսինտէն նա-
չի անը բէտա էթտիլլէր: Վէ լաքին ի-
քի Ամէրիգալը գալիթան էրիգսընը փլա-
նընը նաղարը թէտգիլտէն կէչիլէրէք, միւ-
մալիլէյն ուֆագ վալիլը իւզէրինտէ պիր
սէյր ու սէֆէր իճրա, վէ անըն մէգիլլէթլէ-
րինի զայէթլէ թաղաթիլ էյլէթիլլէր իտի: Ան-
լէրտէն պիրի օլան Գօմօթօր Սթօգթօնըն
նուֆուղը սայէսինտէ Գալիթան էրիգսըն
1839տա Ամէրիգայա կէլիպ, 1841տէ Միւսթ-
թէնիտէ ի Ամէրիգանը ֆրիսաթըն նամ պու-
լար իլէ իշլէյն ֆըրգաթիլինի ինչա էյլէ-
տի: Բիլայէթէ նաղարէն, միգըլը ֆըր-
գաթին հէվ մաքինալարը սու քէսիմի թահ-
թընտա մուսթիլաթիլլէ իշլէյն իլք վի-
տալը ճէնք կէմիլի իտի:

Թագրիպէն 1833տէ Գալիթան էրիգսըն
սըճագ հալա մաքինասըն նամըլլէ մա՛րուֆ
օլան մաքինայը իճատ էյլէտի: Պու մաքի-
նատա օ գէմանտան պէրու պիր չօգ իսլա-
հաթ իճրա էտիլմիշ իսէ տէ, նիլէ սէնլէր-
տէն պէրու անլէրտէն պիլլէրէճէսի գուլա-
նըմագտա պուլուսմըլ տըր: Շու գատար
վար քի, խալը գուլլէթ հասըլ էթմէլլէրինէ
տա՛լի անլէր հազգընտա թաչընըն պէօ-
լիւք պէօլիւք իմիտէր գուլլէտէն ֆիլլէ
իսրաճ օլուսմամըլ տըր: Բէգալիք էրիգսըն
պուլար իլէ իշլէյն եանըն մաքինալարը-
նըն էն իլք միւսթէրլէրինտէն պիրի օլուպ,
եալտըղը պու նէվ՝ մաքինալարտան պիրի
1829տա Լօստրատա եանըն սէօնտիլլէք
իշիւն գուլլանըլըլ տըր: Բիլայէթէ նաղա-
րէն, ինկիլթէրալտա իգամէթ էթտիլի օն
իւշ սէնէ միւստէթիլլէ Գալիթան էրիգսըն
գըրգ իսթիլաթը լ ճէտիտէ մէյտանա կէ-
թիլմիշ տիր:

Վէ լաքին Գալիթան էրիգսընըն սա՛յ ու
զայրէթլէրինի մահսուլընտէ պիլա չիւպէն էն
պէօլիլլէ վէ նամ ու չանընտէն էն զիյատէ
եալըմասընա սէպէպ օլան պիրի 1861տէ
Միւսթիլէյն նամ գուլլէլի թօփ տուպասընըն ին-
չասը իտի: Պու սայքի սուչա պաթան վէ
թօփլարա մախսուս տէօնէր գուլլէլլէրի օ-
լան ուֆագ տէմիր թօփ տուպասը 1862տէ

վուզու՝ պուլան Հեմալըն Բադալամ մէջնուր պահրի մուհարէպէտէ օլ դատար ֆա'իտէլի օլտու քի, զէմանէմիզին մուհարէպաթը պահրիյէսինտէ եէնի պիր տէվը պաշլալըպ, պիւթիւն տիւնեատա ինչա'աթը պահրիյէնին ուսուլընը թէպուրի էլլէտի: Պու ճէնը կէմիսինի Գաիթան էրիզսըն մուհարէպէտէն մէնին իմզալանմասընտան ի'թիպարէն 400 կիւնտէ, վէ 275,000 տօլար մէսարիֆլէ ետիւրպ մէյտանա կէթիրտի: Վափօրըն իշէ ետրայա-ճաղընա փէք ի'թիմատ էտիլմէտիյնտէն, հիւքիւմէթ մուհարէպէտէ կիրիշմէյն փէք կիւճ իլէ իլզամ օլտու, ֆազաթ Մօնէթըն 'ասը-լարըն Մէրրիմադ նամ ճէնը կէմիսինի զէ-տէլէյիպ իշէ ետրամազ պիր հալտէ Նօրֆօլ-գա կէրի չէքիւմէյն մէճպուր էթտիյի կիւ-նիւն հէման ֆէրտասը կիւնիւ քեաֆֆէ ի տիւլէլի պահրիյէ զըրհը ճէնը կէմիսինի ինչասընա պաշլատըլար: Պու զըրհը կէ-միլէրին էմր ի ինչասը խալը թէպէտտիւլաթ իլէ պու կիւնքի կիւնէ գատար տէվամ էթ-մէքտէ պուլունմըն տըր:

Գաիթան էրիզսըն պու սընըֆտան օլան սէֆինէլէրտէ պիր չօգ իսլահաթ իճրա էթ-միշ, վէ 1878տէ Տիւլմէթըն տէմիր ֆապ-րիգասընտա պիր չօգ դարիպ վէ 'աճիպ մախ-սուսիյէթլէրի հա'իզ օլտուպ տա Տէմիշըն նա-մըլլէ ետա էթտիյի թօրփէտօ իսթիմպօթը-նը ինչա էլլէտի: Պիր հիւճուճ էսնասընտա մէքըլը իսթիմպօթ սույա պաթըպ պիզ գաթ թօրփէտօլար խասսէթէն ետիւրմըն պիր ա-լէթ վասըթասըլլէ սուլըն ալթընտա փաթ-լայաճաղար իտի:

Գաիթան էրիզսըն վէֆաթ էթտիյի խա-նէտէ պիր նէպ միւտտէթինտէն զիյատէ վա-զըթտան պէրու իզամէթ էթմէքտէ պու-լունմըն իտէ տէ, պիր քիմսէնին միւմաիլէյն իլէ կէօրիւմէսինէ նատիրէն միւսա'ատէ օ-լունուր իտի: Էրիզսըն վազթըն զըյմէթինի զայէթլէ թագաթիւր էտիպ, թէքիլֆ օլունան իսլահաթըն կեա'ս պիրինի կեա'ս տիկէրինի միւթալա'ա իլէ սայքի հիշ պիր տագիգէյի պօշա կէշիրմէզ իտի: Բիւլայէթէ նազարէն, միւմաիլէյն ի'թա օլունան թագիսիլաթը անկ-լամազ, վէ եէնի եէնի փլանլոր գուրմազ, վէ քէնտիսի իշիւն ետիւրան փլանլար իլէ բէսմ-լէրի զայէթ միւտտէգիգանէ թէնգիտ էթմէք խուսուսընտա սայքի էմսուսըզ իտի: Էրիզ-սընըն ալթըլար ու հարաքեաթը սատէ վէ վազարը, ֆազաթ պիլա զուրուր օլունպ, իսթիլաթ էթտիյի հէր քէսի էֆքեարը 'ա-լլէյն վէ միւքթէսէպաթը ի'լմիյէսիլլէ միւ-թէ'էսսիր էտէր իտի: Միւթէվէֆֆա ի միւ-մաիլէյն կէրիտէ հիշ էվլատ ու 'այալ թէք էթմէմիշ տիր: Օ խալը սէնէլէր ագտէմ պիր ինկիլզ գատըն թէգէվիւճ էլլէմիշ իտէ տէ, զէվճէսի պունտան 25 սէնէյի միւթէճապիզ պիր միւտտէթ էվլէլ վէֆաթ էլլէմիշ տիր:

ԹիճԱՐԵԹ ՎԵ 'ԻԼՄԻՆ ՄԵՄԱԼԻԲԻ
ԷՃՆԵՊԻՅԵՏԵՔԻ ՄԻՍԻՕՆԱՐԼԱՐԱ
ՄԻՆՆԵԹՏԱՐԼԳԼ

Զաթէն պէլլի պիր քէյֆիյէթ տիր քի, շու կէշէն իքի սէնէ գարֆընտա էճնէպի մէմէքթլէրտէքի միսիօնարարըն նիսպէթ ի մուվաֆֆադիլլէթ եա 'ատէմի մուվաֆֆա-գիլէթլէրինէ տա'իր օլան միւճատէլէ՝ ճիւմէլ զէվաթը մէ'արիֆ սիմաթըն մէ'մուլլէրի իւղ-րէ միսիօնէրիք թաղաֆընը իլթիգամ էտէն-լէրին զայէպէսիլլէ իսթամ պուլմագտա տըր: Պու միւճատէլէ հէր եէրտէ քէնտի իշլէրի հազ-զընտա զայէթ իւմիսիլար օլան միսիօնէրլէրին պիր խալը չէհատէթլէր էթմէլէրինէ սէպէպ օլտուգտան պաշգա, ինկիլզ վալիլէրի, մու-

թասարըլարը վէ մէ'մուրիյն ի 'ասքէրիյէ-սի վէ փութիլէրէսթ մէմէքթլէրտէ մուգիմ էճնէպի սէֆիր վէ գօնսօլալարըն տախի խալը չէհատէթլէր էթմէլէրինի մուճիպ օլմուշ տըր:

Պու չէհատէթլէրին էքսէր գըրմը մի-սիօնէրլէրին տօսթլարընա զայէթլէ թէսիլ-լէթ պախշ տըր: Միսիօնէրիք թէչէպիւ-սիւ նէթիճէլէրինի պիր միսալը մագա-մընտա իտտի'ա օլունա պիլլի քի, միսի-ոնէրլէր իշիւն ուզուն միւտտէթտէն պէրու պաշլանմամըն օլտըլը Աֆրիգատա օն Ամէ-րիգա, օն իքի ինկիլզ: վէ օն իւշ էվրօֆա չիքթէթլէրի թաղաֆընտան կէօնտէրիլէն մի-սիօնէրլէր չալըմագտա տրլար: Պու գա-տար չիքթէթլէրին 620 սթէյրնէրի, 740 մի-սիօնէրլէրի, 7,500 եէրի վա'իզլէրի, 175,000 քիլիսէ տ'գալարը, 1300,000 վաթթիլզ օլունմըն քիլիսէ տ'գալար, 226,000 մէքթէպ չայիրտէրի, վէ 800,000 թաղաֆտարլարը վար տըր: Միւճատէլէ ի մէքթիւրէ իսթիսալ օլու-նան նէթիճէլէրէ տա'իր պէյանաթըն գալէ-մէ ալընըպ իսթիսիյան գալմոր արասըն-տա նէշր օլունմալարընա սէպէպ օլտըլը ճի-հէթլէ միսիօնէրլէրին իշիւն զայէթլէ ֆա'ի-տէլի օլմուշ տըր: Պու միւնասէպէթլէ մի-սիօնէրլէր իշիւն տա'իր օլան արզու վէ մէրա-զըն խալը թէգաեիւտ էլլէմիշ իտիլի իտ-տի'ա օլունա պիլլի: Փագաթ միսիօնէր սա'յ ու զայրէթինին ճալիպ ի տիգգաթ օլան սա- 'իր պիր ճիհէթի տէ վար տըր: Միսիօնէր-լէքտէն ասը մագաթ ինճիլի փութիլէրէսթ գալմարա վա'ղ ու թէպիլզ էթմէք օլմասը-լէ պէրապէր միսիօնէրլէր տա'իմա թիճարէ-թին բէպէրլէրի օլմուշար, վէ տէֆաթլէ իլմին թէրագընը էմրինէ 'ազիմ խըտմէթ-լէրտէ պուլունմըն տըր: Պիսիլէնէ մա-հալլէրտէ՝ միսիօնէր սա'յ ու զայրէթլէրի եօլ աշրպ տա թէտրիճէն մուվաֆֆազ օլունալ ու ի'թանըն չէրա'իլթինի պիլ ինտա միւթէվէտ-տին գալմարըն մահսուլաթը սէնա'իյէսինէ իսթիյաճ հասըլ էտինճէլէ գատար թիճարէթ տիքիլ թութտուրամամըն տըր: Տիւնեա-նըն պիր չօգ թաղաֆտարընտա թիճարէթ միսիօնէր սա'յ ու զայրէթինին պի հիսապ մէ-նաֆիլինէ նա'իլ օլմուշ տըր: Էլլէր միսիօնէր-լէր օրալարտա պուլունմամըն օլտալար իտի, ինկիլթէրա, Ալմանիա վէ Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգանըն թիւճճար կէմիլէրի օլ մահալ-լէրի զիյարէթ էթմէլլէր իտի: Տիսի վէ ինսան-փիլէրլէրանէ ֆա'ալիլլէթ՝ նա մա'իլմ վէ վա-շի մէմէքթլէրէ նուֆուզ էթմէք խուսու-սընտա թիճարէթէ թէգատտիւմ էթմիշ իտէ տէ, եօլ աշլըպ տա թիճարէթին մուվաֆ-ֆազ օլունմընա էմարէլէր կէօրիւլալէքտէ, թիճարէթ տնըն արգասը սըրա կիտիպ, անըն զանի մահսուլարընը թօփլամըն տըր: Պի-նա'էն 'այէյն միսիօնէր սա'յ ու զայրէթինին իքիլինէ տէրէճէտէն օլան նէթիճէլէրի պէօ-յիւք տիր, վէ քեաֆֆէի թիճարէթ տա- 'իրլէրինին միսիօնէրլէրէ, էն պէօյիւք ի'ա-նէլէրին ասլա էօտէյնէլէլէլի պիր պօրճ-լարը վար տըր: Քէզալիք քիւրէ ի արզըն հէր թաղաֆընա տաղըլմըն օլան միսիօնէրլէրէ իլմ տախի 'այնի տէրէճէ միսիօնէրտար տըր: Անլէր էճնէպի լիսանլարա հիսապսըլ տալար իլմիյէ թէքէմէ, վէ զէման միւրուրըլլէ թէտ-գիգաթը իլմիյէնին էն ա'լա նէթիճէլէրինէ ինթիյաճ հասըլ էտէճէք մէքթէպլէրի թէ'սիս էլլէմիշ իքէն, պիզ գաթ քէնտիլէրին հազի-գի իլմէ օլան մուվալէնէթլէրի զայէթ չօգ օլմուշ տըր: Տր. Սայրըն Հալիյն պու խու-սուստա պէր վէճիլ զիր իտարէ ի լիսան էլ-լէմիշ տիր: Ճիւլլէրէ թա'լիլի, թէրպիլլէ-լի զաթլար պիր չօգ մէմէքթլէրտէքի մէշ-

հուտաթլարընը, մէսէլա, պէլտէլէրի, իզլիմ-լէրի, սէյյահաթ ուսուլարընը, գալմ ու գա-պիլլէլէրի, անլէրին պէտէնի, 'ազլի վէ ախլա-գի սըֆէթ ու խասսիյէթլէրինի, աշլալը մէ-տէնիլլէլէրի իլէ 'ատաթ ու ատապլարընը, ի-թիգատ, թալիմ վէ հիւքիւմէթլէրինի, հըր-ֆէթ ու սէն'աթլարընը, վէ ուսուլը մա'ի-չէթլէրինի թա'րիֆ ու պէյան էթմէքլէ պի-զլիմ ճօղրաֆի'աճա օլան մա'իլմաթընը գա խալը մուվալէնէթտէ պուլունմընլար տըր: Ճօղրաֆի'ա 'ալիմլէրինին փիրի օլան Գարլ Բի-թըր միսիօնէրլէրին թօփլալըպ գալէմէ ալտըգ-լարը մատտէլէրին մուվալէնէթի օլմագսըզըն քէնտիսինին էն Գոնէլ նամ մէշնուր էսէ-րինի եաղամայաճազ իտիլլի իզրար էլլէմիշ իտիլի կիպի, մէքթէպլէրտէ գուլանլան հիշ պիր ճօղրաֆի'ա քիլմապը հօգ տըր քի, ան-լէրին մահսուլը սա'յ ու զայրէթլէրինին է-սէրլէրինի կէօթէթմէսին: Պէն ի պէշէրին եիւլլէրէն չիւպլէլէրինէ տա'իր օլան էն ա-լա մալիւմաթընը գտան տօլալը պիլզ եինէ մի-սիօնէրլէրէ միսիօնէրտար զգ: 'Իլմ թէվֆիզ վէ թէտգիլ ի լիսան, միսիօնէրլէրին ուֆագ գապիլլէլէրին զէպանլարընա տա'իր վէրտիք-լէրի մա'իլմաթ օլմագսըզըն քէնտիսինին չիմտիքի էնէմիլլէթինի ասլա քէսպ էսէմէզ իտի: Միսիօնէրլէրին սա'յ ու զայրէթլէլլէ գօլէճլէրիմիզտէն էքսէրինին միւլէլանէլէրի, իլմ իւլ արգա, մա'տէնիյաթա վէ նէպաթա-թա մալսուս նիւմուսէլէր իլէ զէնկիլլէնմիշ, վէ Աշուր մէնպալարընտան սայքի հիսապ-սըլ չիլի չէքիլլի եաղըլարը օլան գուլունաթ թօփլանմըն տըր: Քէզալիք իլմ թապիլի, իլմ մէզահիպ, իլմ թըպպ վէ ֆիւնու-տան նիշլէրի միսիօնէրլէրէ միսիօնէրտար տըրլար: Պունլարըն փութիլէրէսթ մէմէքթլէ-լէրտէ հէր նէլ՝ իլլում ու ֆիւնուսըն նուր-լարընը նէշր էլլէմէլէրի, վէ էր եա կէճ մէտէնիլլէ ի զարպիլլէնին էն ա'լա նիմէթ-լէրինէ զէմինին ճիւմէ գալմարընըն նա'իլ օլմալարընա պա'իս օլմագա թա'լիմ ու թէր-պիլլէ արզուսընը ույանտըրմալարը թաատիգ պուլունըլը իտէ, պէլլի տիր քի, իլմ տիւն-եայը Յիսուս Քրիստոսըն իլմինէ կէթիլմէք իւմիտիլլէ իճրա օլունան վասիլ իշտէն էօյլէ ըլ'այէթսիզ սուրէթտէ պանա էլլէմէյնէք տիր: Տիւնեայը Յիսուս Քրիստոսըն պիլլի-սինէ կէթիլմէք թա'պիլլէրին, վազթ միւ-րուրըլլէ մա'նասը թէվէսսիւ՝ էլլէմիշ տիր: Մէքթիւր թա'պիլլին մա'նասը պէն ի պէշէ-րին իմանա կէլմէսինտէն պաշգա, թիճարէ-թին թէվէսսիւ՝, իլլումըն թէրագըլ վէ ինթիլար պուլմասը, մէտէնիլլէթին եայըլ-մասը, զէմինին քեաֆֆէի գալմարընըն մէ-նաֆիլ՝ վէ միւնասէպաթը միւլլէթէրէք իլէ ուխուլլէթ ի 'ոլմուլլէթտէ պիրի պիրլէրինէ րապթ օլունմալարը տըր:

ՍԵԼԱՄԼԱՇՄԱՆԸՆ ՄԻԻԹԵ՝ԱՏՏԻՏ
ՇԵՔԼԼԵՐԻ

Պահրը Մուհիթ ի Քէպիլին ճիհէթ ի ճէ-նուպիյէսինտէ վազը՝ ատալարտա սէլամ վէր-մէնին պիր 'աճա'իպ ուսուլը ատէմ տօսթու-նըն պաշընա պիր տէսթի սու տէօքմէք օ-լունպ, ուսուլը մէքթիւր պիր տօսթը գա-պուլ էթմէք պապընտա իսթիմալ օլունան նալայըգ պիր թարգ իտէ տէ, ինթիմալէն օլ սըճագ մէմէքթտէ էլլի մագաթտէ մէպիլ իճրա օլունուր: Աֆրիգանըն պա'զը 'աշի-րէթլէրի պէյնիտէ սէլամ վէրէն սէլամա-տըլը քիմսէնին ըուպասընը չըգարըլ վէ քէնտիսի կիյէր: Աֆրիգատա ճարի սօյուն-մագ 'ատէթինին ալագ գապընը չըգարմանըն պիր չէքլի 'ատա օլունտըլը միսիլլիւ, պա'զը

մուհարիրը 'ատէթ'ի մէջը բերնին պէտ-
խը պիր դաթ հուզուրն տա երգիւնէ նի-
ճգազ գոյմազ 'ատէթ'ին տէն նէլէթ էյլէմի-
օլտըզընը ֆարզ էթմիլէր տիր: Իքի քիմէ
եէքտիկէրինէ թէսատիւֆ էթտիքլէրի վազթ
այազ գապընը չըգարմազ 'ատէթ'ի ճախօն
էհալիսի պէյնինաէ ճարի օլտն պիր 'ատէթ'
տիր: Աֆրիգանըն պա'զը ճիհէթլէրինտէ սե-
լամ վերմէնին պիր սուրէթ ի միւթէվազը'ա-
նէսի տախի էտնանըն ա'լանըն այազլարընա
գախանարազ գոլլարընը եայմասը տըր: Ավս-
թրալիա ճէզիրէսինին սէքէնէսի եէքտիկէրի-
նէ թէսատիւֆ էթտիքլէրինտէ պիրի պիրլէ-
քինէ տիրլէրինի կէօսթէրիլէր: Սէլամըն պու-
թարզընը թէֆսիր էթմէք միւլէքի տիր: Էվ-
րօիա վէ Ամէրիգատա պու ուսուլ իսթիհզա
իլին գուլլանընը: 'Արապիսթանտա սէլամ-
լաչմազ իլին երեզ երեզ սիւրիւլմէք 'ու-
մուրի տիր: Գալմըգ նամըլա եատ օլունան
պիր ճիհսին սէլամլաչմազ ուսուլը Էսքիմօ-
լուլարինքինէ վէք եագըն տըր: Եան եանա
կէլմէզտէն էվլէլ տիլ իւսթիւնէ կէլիլէրի,
վէ սիւրթիւնէք եէքտիկէրինէ եագլաչըպ
գուլվէթլինէ պուրուլարընը պիրի պիրլէ-
րինէ սիւրթլէրի: Սէլամ վերմէնին պիր
թարզը տախի Կօնտ նամ գալմ պէյնինաէ
ճարի օլուպ, գուլազ չէքմէք 'ատէթ'ի տիր:

Ինթիմալէն սէլամլաչմանըն պու ճիւլի-
միւթէ'ատտիս թարզլարըն էգմինէ ի գատի-
մէտէ ճարի տէր աղուլ էթմէք եա'նի գու-
ճագլամազ 'ատէթ'ին ֆարզը չէքլէրի 'ատտ
օլունա պիրի: 'Ամէյէ մա'լիւմ օլտն պիր
հագիլաթ տըր քի, ինսանտա էլէ կէլիւլմէք
պապընտա օլտն արզու տէր աղուլ էթմէք
իքթիֆա վէ թէզայլու էտէր: Պուրուլ սիւ-
րիւլմէք, գուլազ չէքիւլմէք վէ սա'լրէ, իշ-
պու էլէ կէլիւլմէք պապընտա օլտն արզու-
ըն նէզաքէլէ իզրար էթմէնին միւլայիմ
սուրէթլէրի տիր: Էօվմէք 'ատէթ'ի ալմազ-
տան իսէ վերմէք պապընտա օլտն արզու-
տան նէլէթ էթմիլ օլմալը տըր: Բիվայէթէ
նագարէն, Պանը Մուհիթ ի Բէյիլը տա-
լարընը պա'զըլարընտա սէլամ վերմէք իլին
պիրի էլինէ թիւքիւրիւպ, սօնկրա օլ էլիլէ
սէլամլաչմազ քիմէնին երեզիւնիւ լէմ է-
տէր: Ինթիմալէն հարէքէթլէ սէլամլաչմազ
'ատէթ'ի 'ամէլլէրին քէլամտան տախա պէլիլ
օլմալը պապընտա ինսանտա օլտն հիսսի-
յաթտան նէլէթ էյլէմիլ տիր: Էյէր սէօզլէ-
րին ազ, վէ լիսանլարըն իզա'ն էքքեար
պապընտա ֆագիր օլտըլը վագթլարա տէօ-
նէր իսէք, հիսսիյաթ վէ արզուլարը վար-
լազ թարզտա պէյան էթմէք մէրամըլա սե-
լամլաչմազ ուսուլլարընը տախա զիյատէ
գուլլանըլտըլըն կէօրէճէյիլ:

ՍՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ԻԻԼՈՒՄ Ը ԹԱՊԻԻՅԷ ՎԷ ՔԻԹԱՊ Ը ՍՈՒԳՍՏԷՍ
11.

«Ալլահ իպթիտատէ սէմալաթ վէ գէմինի
խալը էյլէտի:» Պու «իպթիտա» քէլիմէսի-
նին պիլի պուլտան գաչ միւլօն, եախօտ
գաչ պին միւլօն սէնէ կէրի կէօթիւրտիլիւ-
նիւ թա'նին էտէճէք վասըթամըլ եօգ տըր:
անճագ չու գատարը մուհագգազ տըր քի,
միւլտտէթ ի մէքքիւրէ հէր նէ գատար ուզու-
տա օլտա «իպթիտա»ըլ տէյիլ տիր: Կէրա-
յէլէ վար տըր:

Մէքքիւր գըստա այթթտէ նէ 'ազիմ վէ
ճէլիլ վէ հաչիմ հագիլաթլար մէվճուտ տըր:
Ինամը Շէրիֆին իլը պապընըն իլը այթթի-
նին իլը քէլիմէսի Ալլահ տըր: Վասֆ օլու-
նաճագ մատտէ 'ալէմ ու ճիհանըն թէքլինի

օլուպ, ճիւլէսինին իպթիտաթ Ալլահ տըր:
Վարսըն 'ալէմի ճիսմանինին էն իլը հալը
ղալ հէյլէթինտէ պուլունսուլ: հայտէ Տիւ-
ման գալիլ սահի օլտուլ: Ասըլ մուհիմ
նօզթա օլղալը ասլինին նէ վէճիլէ վիւճու-
տէ կէլիլ օլմասը տըր: վէ Բիթապ Շէ-
րիֆ «Սէմալաթ վէ գէմինի Ալլահ խալը էյ-
լէտի» տէյիլ մատտէյի պիթիթիլ: Վարսըն
Լաիլա սէլէ ճէրէլ, քիւրէ ի արզ իլը զալ
քիւլմէսինտէն չիմտիքի հալինի պուլանա տէք
միլօնլար, վէ պէլքի տէ պին միլօնլար իլէ
սէնէլէր միւրուր էյլէտի տէսինլէր: Մովսէսին
վասըթաթլէ սէօյլէյէն Բուհուլլահ պուլըն
ճիւլէսինին եէք քէլամա ճէմ' իլէ «Ալլահ
իպթիտատէ... խալը էյլէտի» տէյոյ: Շէօյլէ
քի, 'ալէմի ճիսմանինին ասըլ հագգընտա
գուհուրա կէլէն հէր գալի ու գըյասըն մա-
նատար գըլընմասը իլին շարթը մուլթազ
մագամընտա պուլունան հագիլաթ ը էսա-
սիյէնին ճիւլէսին, եա'նի Ալլահ, վէ Իպթի-
լէ Խէլիլ սայէթ ի մէքքիւրէտէ մէվճուտ տըր:
ԻԲԻՆՅԱՒ ԱՅԷԹ: «Վէ գէմին թէնի վէ խալի
վէ լիւճճէ իւզէրինտէ գուլմէթ օլուպ, սու-
լար իւզէրինտէ տախի Բուհուլլահ հարէքէթ
էտէր իտի:»

Միւլթէսիլէրտէն պա'զըլարըն գալլինճէ,
իլպու իքինճի այթթտէ «գէմին» վէ «սուլար»
քէլիմէսինին իքիսի տէ հէման պիր շէյի,
եա'նի քիւրէ ի արզը կէօսթէրիլ: շէօյլէ քի,
պուլարըն իֆատէսինճէ, «գէմին» տէմէքլէ
թէրագլի վէ թէպէտիլիլէ տիւնեամըլըն
մէյտանա կէլիլի մատտէ ի ասլիյէ, վէ «սու-
լար» թա'պիրիլէ տէ, օլ մատտէնին սէյյալ
հալինտէ պուլունտըլը շէքի անկալըլը:
Իքինճի պիր թագըլըն տէտիլինէ կէօրէ,
«գէմինին թէնի վէ խալի օլուպ, լիւճճէ իւզէ-
րինտէ գուլմէթ» պուլունտըլը վագթ, քիւ-
րէ ի արզըն սաթհընտա հիլ գարա օլմայըպ
պիւս պիւթիւն օգիանօլար իլէ գուլլը օլ-
տըլը, վէ գալի ի շէֆֆաթ տիւմանլար, վէ
գալըն պուլարլար իլինտէ միւլթէզրաթ պու-
լունտըլը սէպէպտէն, խարիճտէքի նուրտան
իսթիֆատէ էտէմէյէճէյի պիր հալը գուլմէթ-
տէ պուլունտըլը գէմանլարըն իմա էտիլօր:
Տիւման գալիլ միւլթէսահիպէրի իսէ մէքքիւր
այթթէ տահա վասի' պիր թէֆսիր վէրիլօրլար:
Պուլար Բագրէ վէ զալ թէսալվուրաթըն պէ-
յան իլին ճագրէթ ի Մուսանըն էյամընտա
այըլը քէլիմէլէր պուլունմատըլընտան, «գէմին»
քէլիմէսինին 'Իպրանիճէսինի Բագրէ, վէ «սու-
լար» քէլիմէսինին 'Իպրանիճէսինի տէ «էյյալ»,
եախօտ զալ մա'նասընտա անկալմազ լալըմ
կէլիլինի իտտի'ա իլէ մէքքիւր այթթին վաս-
ֆընտան միւրաթ Բագրէ խալը օլունտըլը
իլը զալ եա տիւման հալինտէ նուրտան մահ-
րուլ, վէ գուլմէթ ի քիւլիլէ թահթընտա
օլտըլընը, վէ անտէ 'ազիմ պիր թէպէտիւ-
լաթ մէյտանա կէթիւրմէք իլին Բուհուլլա-
հըն, եախօտ թէ'սիրաթ ը Իլահիյէնին իլէ-
մէք իւզրէ պուլունտըլըն անկալմազ ի-
տի' տէյոյլար: Պուլար 148ինճի Մէքմուր-
տա մէքքիւր գըյասա թագլիլէթ վէրէն
սէօզլէր պուլունտըլը իթիգատընտա տըրլար:

Իքինճի այթթի պու սուրէթտէ անկալմազ
'իլմին մաթլուպաթընա վէ սօնկրատան կէլէն
այթթլէրին միւլթատընա մուլայիլ կէլմէտիք-
տէն պաչգա, էմր ի խիլգաթ կիպի 'ազիմ վէ
հաչիմ պիր խուսուսըն 'ազամէթինէ լալըպ
կէլէն պիր թէսալվուր վէրմէսիլէ տախի
ճալիպ ի տիգաթ իսէ տէ, տիկէր իքի թէֆ-
սիրլէրին տէ հէր հանկը պիրինի գապուլէթ-
մէք գալմանիլ ի թէֆսիրէ միւլթէպային օլ-
մատըլտան սալաչգա, կիւնիւմիւրաթ մա'լիւմ
'իւլումը թապիլիյէ էսալարընտան հիլ պի-

րիլէ տէ իսթիլաֆտա պուլունմազ:
Բիթապ ը Մուգատտէսին իլպու իլը ա-
յթթլէրինտէ միւլանէտէ օլունան սատէլիլ
վէ սուլունլըպ պէր քէմալ տըր: Պէլլէնէթէ,
հէր շէյ քէնտի պիտայթլինի Ալլահտան ալ-
տըլընը, վէ Էլլէնէթէ տախի, վիւճուտ պու-
լան մատտէ Իլահի միւլտալէլէյէ միւլթաճ
պիր գուլմէթ հալինտէ պուլունտըլըն պէ-
յանտան սօնկրա, թապիլի պիր սըրա իլէ
էմր ի խիլգաթըն վասֆընա կէլիլիլ: Մէք-
քիւր վասֆ ալթը ֆապա միւնգատիմ օլուպ,
պուլարըն հէր պիրինէ պիր Կէն իսթի վէ-
րիլմիլ տիր:

ՊԻՐԻՆՅԱՒ ԿԻՒՆ: «Վէ Ալլահ նուր օլտուլ
տէտի, վէ նուր օլտուլ, վէ Ալլահ նուրըն էյի
օլտըլընը կէօրտիւ, վէ նուրը գուլմէթտէն
այըլտը: վէ Ալլահ նուրա կիւնտիւլ, վէ
գուլմէթէ կիճէ թէսմիլէ էյլէտի: վէ ազլամ
վէ սապահ օլտըգտա պիրինճի կիւն օլտուլ:
'Ալէմի ճիսմանիտէ միւլանէտէ օլունան
'ալամէթլէրտէն նիլէլէրի միսիլիւ, նուր տէ-
տիլիմիլ գուլվէթ տախի, էլ եէվմ 'ալէլ 'ու-
մուլ գապուլ օլունտըլը իւզրէ, էն գուլ-
վէթլի խուրտէպիլէրին պիլէ թէֆրիլ էտէ-
մէյէճէյի տէրէճէտէ ուֆագ օլտն մատտի
ճիւլէրին թէմէվլիւճաթ, եախօտ ինթիլա-
զաթը նէթիճէսինտէն օլուպ, հէր հանկը վա-
սըլթա եա սէպէպ իլէ մէքքիւր ինթիլազաթ
վիւճուտ պուլարըլընտա, նուր 'ալամէթի
տախի գահիլ օլուր: Իլպու վէսա'իթտէն
պիրի միւլազէպէ ի քիմէվիլէ օլուպ, 'անա-
սըր' իլպիլ թարաֆընտան քէնտիլէրէ իլգա
էտիլէն մէքքիւր գուլվէթ սայէսինտէ եէք-
տիկէրլէրիլէ քիմէվիլ իմթիլաճ վէ իրթիպա-
թա կէլմէքլէ հէրարէթ վէ զիյայը միւլթիւճ,
վէ շէմստէն էվլէլ նուրըն վիւճուտիլ միւլ-
քին գըլաճագլար իտի: շէօյլէ քի, խիլգաթ
վէ անվալը իլը իքի այթթլէրտէ պէյան օլու-
նան մատտէ ի ասլիյէ, քիմէսինին պիլէմէյէ-
ճէյի պիր միւլտտէթ հալը գուլմէթտէ գալ-
տըգտան սօնկրա, էնճամ անտէ 'ալամէթ ի
մէքքիւրէ, եա'նի նուր գահիլ օլաճագ իտի:
Սահի տիր քի, մատտէ ի ասլիյէտէ հէրա-
րէթ վէ նուրըն նէ վէճիլէ վիւճուտէ կէլի-
լին սուրէթ ի գաթ'իլէտէ պիլէճէք վասը-
լը պիլինմէտիլի, քէյֆիլէթին մահիլէթինէ
սոգոլունմազ, Պու խուսուլ կէրէք Տիւման
գալիլ իլէ, վէ կէրէք պիլէ մէճհուլ օլտն
տիկէր պիր եօլ իլէ թէֆսիր օլունսուլ, շու-
րասը մուհագգազ տըր քի, Կուլթիլիլ նա-
գալա Կէլիլ, վէ հաթթա, չիմտի խարիճտէն
զիյա վէ հէրարէթէ միւլթաճ օլտն պու գա-
րանլըպ գէմին քէնտիլի, պիր վագթ էթրա-
ֆա նուր վէ հէրարէթ սաչան պիր շէմ ի
սաղիր հալինտէ պուլունտըլընա տէլալէթ
էտէն էմարէլէրիմիլ տէ էքսիլ տէյիլ տիր:
Պիր եէրտէ քիւլ կէօրիւր իսէք, պիլիլիլ քի
օրատա աթէլ եանմըլ տըր: Պիր օճագտա
տէմիր ճիւրիւֆիւ, եա էրիմիլ ճամ գըլըն-
թըլարը կէօրիւր իսէք, պիլիլիլ քի, օրատա
եանան աթէլ վէք շէտիտ օլմուլ: Չէմինին
սաթհը պու միսիլիւ էմարէլէր իլէ սուլ-
տըր: Գըլը արզը թէլէլ էտէն գայալար-
տան նիլէլէրի աթէլ պագիլէսի տիր: Հա-
վատա էլ եէվմ մէվճուտ օլուպ, հայաթ ը նէ-
պաթիլէնին պաչ զըտասը մագամընտա օլտն
համիլ ի ֆահմի նամ զալ, Ֆահմ, վէ Միւլ-
լէ Էլ Զահմ-գէ նամ իքի քէսկին 'անասը-
րըն իմթիլաճ ը քիմէվիլիլ, եախօտ եան-
մասը նէթիճէսի տիր: Պիւթիւն Օգիանօլա-
րը սուլունտան սուլար տահա միւլթէտտէ
պիր օճագա տէլալէթ էտէրլէր: չիւնքի «ա-
Միւլթիլ Էլ Զահմ-գէ, վէ Միւլթիլ Էլ Զահմ-գէ

ՇՈՒ՝ՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Բուսի Գուլիս 22, վէ Արաբիանկա Օգոստոս 3, 1889

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Սապրդ Սըրպ Գրալը Միւսն հազրէթլէրի կէջէն հաֆթա Չարչէնպիս կիւնիւ Պէլկրա- տա միւսլաւէթ էտիպ, չըմէնտըթէր մէվզի- ֆինտէ մախտուսը Գրալ Ալէքսանտր, խալը մէ՛մուրիյն ի քիրամ վէ էճանիպ ի սա՛րիէ իլէ պէրապէր Սալթանաթ ը սէնիյէ, Ալս- թրիա, Ալմանիա վէ Բուսանիա սիւֆէրապը ճանիպինտէն իսթիգալ ոլունտը: Միւսարի- լէյն հազրէթլէրի կէնճ Գրալը մուհապպէթլէ տէր աղուշ էթմէսի 'ազապինտէ, մէթրափո- լիտ Միքայէլ իլէ պէյնլէրինտէ խալը շէյ- լէր սէպպթ էթտիքտէն սոնկրա միւսարիյ- հի օրտտա պուլտըղնա իզճար ը մէմուսնի- յէթ էտիպ, քէնտիսիյէ պիր դաչ տադիգա կէօրիւշտիւ: Միւսարիլէյն՝ մէթրափոլիտին քէնտիսիյն իսթիգալ էթմէսիյն կէնճ Գը- րալ հազրէթլէրի ոլան հիւսն ի թէվէճճիւստէն նէշէթ էթտիլինի պէյան իլէ, քէնտիսիյն իս- թանպուտա վէ Երուսաղէմտէ մուղիմ մէ՛- մուրիյն ի րուհանիյէ ի քիրամ ճանիպինտէն պուլտըղը հիւսն ի դապուլի կէօրէթէ անըն տախ թէպտիլ ի էֆքէար էթմիշ իտիլինէ էմին օլտըղը պէյան էյլէտի: Միւսն հազ- րէթլէրի մաղիտէ վուզու՝ պուլան շէյլէրին ունտըղմասը պապընտա արղուսընը պէյան էտիպ, Սըրպիսթանըն մէնֆա՛թլը նամընա պիրլէմէք մազսէտիլէ հազրը պուլունան կէրէք մէ՛մուրիյն ի րուհանիյէ վէ կէրէք 'ա- վամ ը նասա տա՛վէթ օգուտը: Իշպու նութգ էնալի թարաֆընտան մէսէրրէթ ի 'ազիմէ իլէ դապուլ ոլունուպ, պիր ազ սոնկրա միւ- շարիլէյն մախտուսընա պէրապէր սէրալը գրալիյէ 'ազիմէթ էյլէտի:

Ֆէրտասը սապա՛ Միւսն հազրէթլէրի Հէյէթ ի վէսայէթին Պէլկրատտա պուլու- նան իքի ա՛ղալարընը զիյարէթ էտիպ, Էա- րմշար սա՛թ միւսարիլէյնիւ իլէ միւսապաթ էյլէտի: Մ. Բիսթիշ քէյֆսիզ օլտըղը էճալէն Վրանիյա կիթմիշ ոլուպ, Գրալը կէօրէթէ- տի: Պիր դազէթ միւսարիլէյնէ նիւզու ի- սապէթ էյլէտիլինի ըրիւտիլէթ էթմէքտէ իսէ տէ, տէվա՛ր ի ըսմիլէտէ իշպու խապէրին մազրուսն ը սընէթ օլմաուղը թէսպիթ ոլուն- մադտա տըր: Բիւլայէթէ նազարէն, միւսա- րիլէյնի խապթալըղը Էն-Ֆաթիլ իսէ տէ, քէսպի ի ֆաթաթ էթմէք իւզրէ տիր:

Մէթրափոլիտ Միքայէլ պիր միւքեալէմէ էնասընտա քէնտի մէվզի՛ն հազրէթլէրի չու վէճէլէ իտարէ ի լիսան էյլէմիշ տիր: «Պիւ- թիւն Էրիւրէյիմէ վաթանըղըն իսթիգալի- յէթ, թէրազգի, վէ էվրօփա 'ինտինտէ նա՛ր օլտըղը նամուս ու հայսիլէթինտէն տօլալը միւնէթտար օլտըղըղ խանէտան ը գրալիյէ րապիթ ոլունմըղմ: Անճաք 'արազ իֆթիւրաճը- րա խանէտան ը գրալիյէ գարըն էֆքէարալարըմ վար տէյիւ պէնի իթթիսամ էթմէքտէ տիր- լէր: Կէնճ Գրալըմըղա գուվլէթ ու միքնէթ վէ մէսուտ պիր սալթանաթ իհսան էթմէսի պապընտա հէր կիւն Ալլահա նիյաղ էթմէք- տէ իս:»

—Պու հաֆթա շէն: Պուլանիէ իշիւն մու- վաֆթադիլէթ հաֆթասը օլմամը տըր: Կի- րակի կիւն թազրիպէն 4,500 դազալարտա մէճալիս ի 'ուսմուրիյէ իշիւն ինթիսապաթ իճ- րա օլունուպ, ֆարիստէն քէյիտէ օլունան պիր թէլէզրաֆա նազարէն, շէն: Պուլանիէ Էրիւր օթուղ պէշ գազապա նամզէտիլինի վաղ՝ էթմիշ տիր: Շիւպիսիզ տօթլարը միւսարիլէյնի իսթիլի թէ՛սիլինի էն գուվ-

վէթլի օլտըղը դազալարտա իլէրի սիւր- միւշ օլմալը տըրար: Ինթիսապաթ ը 'ու- մուսիյէտէ մուվաֆթադիլէթ պուլա պիլմէք իշիւն միւսարիլէյնի իշպու դազալարտա սալ- քի ճիւլէսիլտէ տախի էքսէրիլէթ ի տրա իլէ ինթիսապ օլունմասը լազըմէտէն իտի: Փաղար էրթէսի ազալմընա դատար 1,200 ֆարգը դազալարտան ինթիսապաթ րա- փօրթլարը դապուլ օլունմը իսէ տէ, ան- լէրտէն անճաք օն իքի տանէտէ շէն: Պու- լանիէյնի էքսէրիլէթ դազանտըղը կէօրիւ- միւշ տիր: Էյլէր միւսարիլէյն մա պաղի դա- զալար էնալիսիլտէն քիւլիլէթլի դուր՝ա գա- զանմաղ իսէ, Հիւքիւմէթին մէճիս ի մէպ- 'ուսան իշիւն իճրա օլունմադ ինթիսապաթ էնասընտա անտէն գօրգմաղա սէպէպի օլ- մայաճաք տըր:

Հուզուրը մանքէմէյէ կէլմէլէրի պապըն- տա շէն: Պուլանիէյէ, Գօնթ Տիլլօն վէ Մ. Բօշֆօրա խիթապէն օլան իքիւնի իշպարիլէ կէջէն շիւմա էրթէսի կիւնիւ նէշը օլունմը օլուպ, Օգոստոսըն Տիլտէ մուհապպէթլէ պէտ՝ օլունմաճաք տըր: Բիւլայէթէ նազարէն, տի- վան ը 'ատլի ի 'ալի ուզուսն միւստէթ մէս- 'էլէլի թանթ ը միւսաքէրէյէ ալմայըպ, պիր դաչ կիւն դարֆընտա պիր նէթիճէ ի դա- թիլէյէ կէլմէք իւսթիլտէ տիր: Չանն օ- լունտըղընա կէօրէ, միւստաի ի 'ուսմուրիյն թէտարիք էյլէտիլ իտալիանամէ իլէ իրա՛ն օլունան պէրաիլին՝ տիվան ը 'ատլի ի 'ալի- նին շէն: Պուլանիէ իլէ ընթիլէրինի հիւքմ էթմէսիլէ սէպէպի քէսաֆի օլունմաք տըր: Ֆրանսըղ դազէթալարընը պէյանաթընա նա- զարէն, տիվան ը 'ատլի ի 'ալիլին իլամը նէշը օլունմասը 'ազապինտէ իսթիլաթ թէօհ- մէթիլէ շէն: Պուլանիէյնի հիւքմ էթմէք ի- շիւն էրքէնն ը հարալ թէշքիլ օլունմաճաք: Սոսո՛ր նամ դազէթա շէն: Պուլանիէյնի՝ Ֆը- րանսանըն թալէպի իւզէրինէ պէրա ի մուհա- քէմէ ինկիլթէրա հիւքիւմէթ ի թարաֆընտան թէպիլմ օլունուր տէյիւ գօրգարաք Նիւ Եօր- գա կիթմէյն գարար գըլտըղընը իսրար էթ- մէքտէ իսէ տէ, իշպու խապէր մազրուսն ը սընէթ տէյիլ տիր:

—Երուսանիսթան Գրալը Գուլիս 21է միւ- սատըֆ Կիրակի ազալմը ֆարիսէ միւսլասէ- լէթ էտիպ, շուսմ՝ա կիւնիւնէ դատար մէքս իլէ սոնկրա ինկիլթէրապա միւսթէվէճճիւսն հարէքէթ էյլէտի: Միւսարիլէյնի ֆարիստէ դալտըղը վազթ Բէ՛րա ի ճիւմուր ճանիպին- տէն քէնտիսիյն իքրամէն պիր զիյաֆէթ քէ- չիտէ օլունտը իսէ տէ, թէպտիլ ի զըյաֆէթ- լէ Էօլմուլըգ էթտիլինտէն, ընճասը իւզէրինէ գըրդ քիշիտէն զիյատէ տա՛վէթ օլունմատը:

Պու հաֆթա ֆարիս մէշէյէ ի (սէրկի) 'ու- մուսիսիլ իրան Շանը տախի զիյարէթ էթ- միշ օլուպ, միւսլասէլէթլէրինտէ տէմիր Էօ- լու մէվզիֆինտէ Բէ՛րա ի ճիւմուր վէ մէճ- լիս ի մէպ՝ուսանըն ճիւմէն ա՛ղալարը ճանի- պինտէն սուրէթ ի ֆէվզ էլ 'ատէտէ իսթիգ- պալ օլունուպ, պու միւսանսէպէթլէ պիր ա՛- զիմ թէզազիւրաթ ը 'ապքէրիլէ իրա՛ն օլուն- տը: Տիւն մէշէյէ ի 'ուսմուրիտէ Շան հազ- րէթլէրինէ իքրամէն պէօյիւք պիր շէն- րի տիլն իճրա օլունուպ, պիր դաչ կիւն շէնիլն հէր ճիւլէթիլն իլան իշիւն պիլիլէրճէ Էաֆթալար Էաֆիլըղտը:

—Փրէնս տը Կալըն պէօյիւք քէրիմէսի ֆրէնստէ Լուկիլին Գօնթ Ֆայթ իլէ վուզու՛ը մուսարրէր օլան իդաիվտը կէջէն հաֆթա շիւմա էրթէսի կիւնիւ Լօստրանըն Պըքիւկ- համ սէրալընտա իճրա օլունտը: Երուսանիս- թան Գրալը, Տանիմարգա վէլի ի 'աշտը վէ Հէսէնիլն Կրան Տիւքի ալիլ ի մէքքիւրտէ հազրը իտիլէր:

Հիւքիւմէթ՝ միւսարիլէյնա ֆրէնստէ խա- ղինէ ի տէվլէթտէն մա՛ալ թա՛նիլ էտիլմէ- սինի թէքլիֆ էյլէմիշ իտի: պուսնն իւզէրի- նէ Մ. Կլատսթըն գըղըն փէտէրի ֆրէնս տը Կալըն մա՛աշընը արթըրըպ քէրիմէսիլն միւսթապէլինիլն թէ՛միլինի քէնտիսիլն ի- հալէ էթմէյի թէքլիֆ էյլէտիլինտէն, անա կէօրէ թէվֆիլի հարէքէթ օլունտը: Իշպու թա՛տիլաթ իւզէրինէ պիրէ պէտէլ սայքի տէօրթ գուր՝ա իլէ իսթէնիլէն ազչէ իհսան ու թա՛նիլն օլունտը: Տէյլ Նիւ-լին պէյանը- նա նազարէն, 'ազարաթ ը արղիլէտէն կէ- լէն իրաուարտան մա՛տա Վիգթօրիա Գրա- լիշանըն թախսիսաթ ը սէնէվիլէյսի 435,000 ինկիլ լիւրասը տըր: Փրէնս տը Կալ էվլէլ- ճէ սէնէտէ 62,000 ինկիլ լիւրասը ալըր ի- տի, ֆաթաթ չիմտի իշպու մէպալըն իւզէ- րինէ 36,000 ինկիլ լիւրասը տանա 'իւլմէ օլունմը տըր: Փրէնստէ տը Կալըն 10,000 ինկիլ լիւրասը թախսիսաթ ը սէնէվիլէյսի օլտըղը կիպի, Գրալիշանըն սա՛րի մախտուս- լարընն տախի թախսիսաթ ը սէնէվիլէյլէրի վար տըր:

—Ալմանիա Իմիէրաթօրը կէջէն հաֆթա շիւմա էրթէսի կիւնիւ Պանը Երմալիտէ վուզու՛ պուլան սէյյահաթընտան Վիլէլմա- հաֆէնէ 'ալտէթ էյլէտի: Միւսարիլէյնի փանը պիր իքի կիւն Վիլէլմահաֆէնտէ մէքս էթտիքտէն սոնկրա, ընթապթընտա Գօնթ Հէրպէրթ Պիդմարգ վէ սա՛րի մէ՛մու- րիյն օլտըղարը հալտէ ինկիլթէրապա ա՛ղի- մէթ էթմէք տիր: Միւսարիլէյնէ ընթապթ էթմէյէ ինթիսապ օլունմը օլան տօնանմա Էէտի զըրը իլէ 3 տանէ սէֆա՛րն ի սա՛րի- րէտէն 'իպարէթ տիր: Կէլէճէք հաֆթա իմ- փէրաթօր հազրէթլէրի Ալսթրիա Իմիէրա- թօրընը սուրէթ ի ֆէվզ էլ 'ատէտէ դապուլ էթմէք իշիւն Պէրլինէ 'ալտէթ էյլէյէճէք: Իմիէրաթօր Ֆրանսուս Ժօզէֆ հազրէթլէ- րինի Պէրլինի զիյարէթլի էնասընտա միւ- շարիլէյնէ Գօնթ Բանօքի, վէլի ի 'աշտ օլան Արչիտուգա Շարը Լուի, վէ անըն մալս- տումը վէ վարիսի օլան Արչիտուգա Ֆրան- սուս Ֆէրտինանտ ընթապթ էտէճէքլէր: Արչիտուգալարըն Իմիէրաթօրարըն միւսա- գաթընտա հազրը պուլունմալարը Ալսթրիա թախթընա վարիսլէր հալինտէ Ալմանիա իլէ օլան իթթիֆազը դապուլ էթմէլէրինէ պիր 'ալտէթ 'ատտ օլունմաճաք: Պախուսուս Ար- չիտուգա Շարը Լուիին ընճասընա թէվֆի- գան միւսապթտա հազրը պուլունմաճաղա- ընտան, իթթիֆազը դապուլ էտէճէքլէրինէ տանա զիյատէ էմիլիլէթ քէսպ էտիլէ պիր: Ալսթրիա Իմիէրաթօրընը միւսարիլէյնի թախսիսաթ օլունմաճաք մուսիլի ճէմիլէթինէ կիտիպ, պա՛տէմա Սթրասպուրկ իլէ Նիցիլ զիյարէթ էյլէյէճէք տիր:

—Չար հազրէթլէրինի Պէրլինի զիյարէթ էյլէյէճէյի չիմտի նէշը ու իլան օլունմը ի- սէ տէ, Ալմանիա Իմիէրաթօրընը թէրթի- պաթ ը սա՛րիսիլտէն միւսթէպան օլտըղը իւզրէ, միւսարիլէյնի Պէրլինէ միւսթէվէճճի- հէն սէյյահաթը Օգոստոս 23 Էալսուտ 24տէն էվլէլ վուզու՛ պուլմայաճաք տըր: Բիւլ- Չայնանըն մուսպիլիլէրինտէն պիր՝ Օգոս- տոսըն էվալըրընտա Պալթիլ տէնիլիլտէ ֆուրթուսա օլմասը միւսթէվէլ օլտըղընտան, Չարըն դարապա Էօլմուլըգ էտէճէյիլնի խա- պէր վէրմիշ տիր: Ագաթմէճ Պօքքի տէմիր Էօլու գաթարընը Էօլմուլըգ էթտիքլէրի վազթ վուզու՛ պուլան տէթէթտէն Չար պախու-

